

תאונות במעורבות כלים חשמליים

דצמבר 2023

פתח דבר

אופניים וקורקינטים חשמליים הפכו בשנים האחרונות לכלי תחבורה לכל דבר, מגמה שהולכת ומתרחבת גם בארץ וגם בעולם. המציאות החדשה שבה רבים בוחרים לעשות שימוש בכלי תחבורה חלופיים ו"ירוקים" מעמידה בפני מקבלי ההחלטות אתגר תחבורתי ובטיחותי כאחד.

האופניים והקורקינטים החשמליים הפכו בשנים האחרונות לכלי תחבורה לגיטימיים. מחד גיסא, מדובר בכלי תחבורה יעיל, נוח, זול שאינו מזהם את הסביבה ורבים רואים בו פתרון יעיל לבעיית "הקילומטר האחרון". מאידך גיסא, כניסתם של מאות אלפי כלים ללא תשתית מתאימה וללא חיזוק ערכי הבטיחות והאכיפה המשטרית, יצרה כאוס תחבורתי ברחובות הערים.

במקביל לעליה בשימוש באופניים ובקורקינטים החשמליים בשנים האחרונות, נרשמת גם עליה רצופה במספר הנפגעים בתאונות הדרכים במעורבות כלים אלו. יותר ויותר משתמשי דרך סופגים פגיעות קשות ומשמעותיות, חלקם עם פגיעות ראש קשות.

בשנת 2023 נהרגו עד כה 28 רוכבי אופניים וקורקינטים חשמליים. מדובר על עלייה של 75% לעומת שנת 2022- 12 הרוגים יותר (נתונים ארעיים). מדובר על מספר ההרוגים הרב ביותר בקרב רוכבי כלים חשמליים מאז הכלים החשמליים הגיעו לישראל. העלייה המשמעותית במספר ההרוגים מדגישה את הצורך בפעולה למען צמצום מספר ההרוגים והנפגעים בקרב רוכבי הכלים החשמליים וכלל משתמשי הדרך.

אמנם תנאי השטח הנוחים באופן יחסי בישראל, מזג האוויר השמשי ומיעוט ימי הגשם, מאפשרים לישראל להיות מקום בטוח ונעים לרכוב בו על כלים דו גלגלים חשמליים. אך רק כאשר יהיו התשתיות המותאמות לרוכבים תהיינה מספיק בטוחות ויאפשרו רכיבה רציפה ובטוחה, ישראל תהיה מקום בטוח באמת לרוכבים.

דו"ח זה אשר מוגש לעיוןך סוקר את המגמות המרכזיות בתאונות עם אופניים וקורקינטים חשמליים, מתוך רצון ושאפה לצמצום מספר הנפגעים הגבוה ועידוד רכיבה בטוחה.

עו"ד יניב יעקב

מנכ"ל עמותת אור ירוק

כללי

האופניים והקורקינטים החשמליים מאושרים לשימוש בישראל כבר יותר מעשור. בשנים האחרונות נעשו שינויים רבים בתחום הכלים החשמליים אשר הופכים יותר ויותר מרכזיים בתחום התחבורה, מגמה שהולכת וגוברת בישראל ובעולם.

ההערכות כיום הן כי בכבישי ומדרכות ישראל נעים למעלה מ-500,000 זוגות אופניים וקורקינטים חשמליים, כאשר לא קיימים נתונים מאומתים באשר להיקף האופניים והקורקינטים החשמליים שאינם עומדים בדרישות התקן. ההערכה הינה כי חלקם חורגים מהדרישות החוקיות.

מטרה

מטרת הדו"ח היא לשקף את תמונת הבטיחות בדרכים, בתחום האופניים והקורקינטים החשמליים, של כלל משתמשי הדרך השונים על ידי הצגת נתוני היפגעות שונים, והרגלי רכיבה. בנוסף, הדו"ח מכיל המלצות שיישומן יתרום לצמצום מספר הנפגעים בתאונות דרכים במעורבות אופניים וקורקינטים חשמליים ומכך גם למאבק בתאונות הדרכים בישראל.

שיטה

דו"ח זה מבוסס על ניתוח של נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, נתוני אשפוז במרכזי הטראומה כפי שנותחו ונאספו על ידי מכון גרטנר, משטרת ישראל, הרלב"ד ודו"ח מבקר המדינה. בנוסף, נעשה שימוש בסקרי דעת קהל שביצעה עמותת אור ירוק.

עיקרי הממצאים

- 16 רוכבי אופניים וקורקינטים חשמליים נהרגו בתאונות דרכים.
- בכל יום נפגעים עשרה אנשים בתאונות במעורבות קורקינטים ואופניים חשמליים במוצע.
- אחד מכל שמונה רוכבי כלים חשמליים שנפגעו- מתחת לגיל 16.
- רוב מוחלט של הרוכבים שנפגעו- גברים.
- מדי חודש נהרג אדם בתאונה במעורבות כלים חשמליים.
- עלייה של 51% בנפגעים בתאונות דרכים במעורבות קורקינט חשמלי לעומת ממוצע חמש השנים האחרונות.
- בכל יום נפגע רוכב אופניים או קורקינטים חשמליים פגיעת ראש.
- עלייה של 33% ברוכבים שאושפזו בעקבות פגיעות ראש.
- פי שניים יותר סבלו מפגיעות ראש לאחר שלא חבשו קסדה.
- שלושה מארבעה דו"חות לרוכבי קורקינטים ואופניים חשמליים- בגין רכיבה ללא קסדה.
- אחד מכל שבעה מודה- רכבתי על קורקינט או אופניים חשמליים בהשפעת אלכוהול.
- אחד מכל שלושה העיד : אני או מישהו שקרוב אלי נפגע או כמעט נפגע בתאונת דרכים במעורבות רוכב קורקינט או אופניים חשמליים.
- מחסור במעל 3,500 קילומטר של שבילי רכיבה.

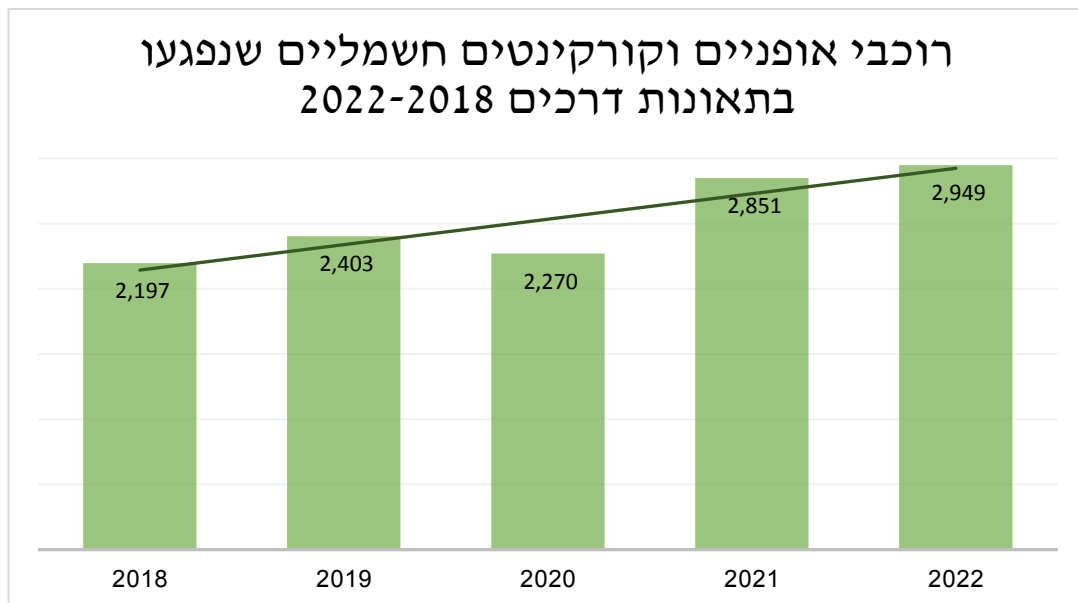
הממצאים בהרחבה

16 רוכבי כלים חשמליים נהרגו בשנת 2022

בשנת 2022 נפגעו 2,949 רוכבי אופניים וקורקינטים חשמליים נפגעו בשנת 2022- שמונה נפגעים בכל יום. מספר זה של נפגעים הוא הגדול ביותר בחמש השנים האחרונות. מתוך הנפגעים בשנת 2022 נהרגו 12 רוכבי אופניים חשמליים ו-4 רוכבי קורקינטים חשמליים- יותר מהרוג בכל חודש בממוצע.

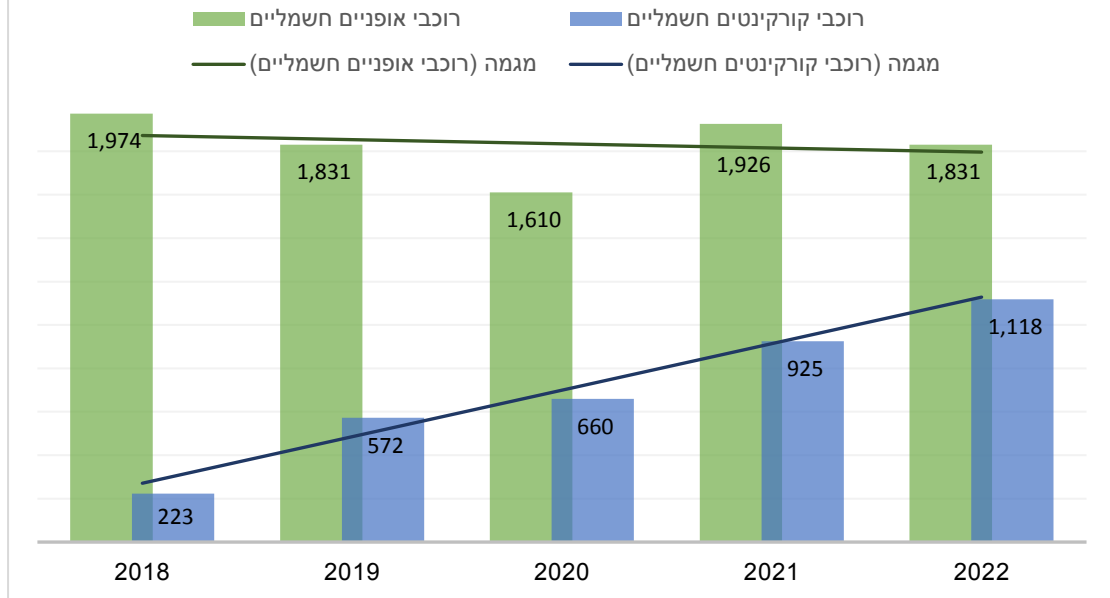
בשנת 2022 נפגעו כמאה רוכבים יותר מאשר בשנת 2021 בה נפגעו 2,851 רוכבי אופניים וקורקינטים חשמליים. בנוסף, מספר הנפגעים בשנת 2022 גבוה בכארבע-מאות רוכבים יותר מאשר ממוצע חמש השנים האחרונות (2018-2022), העומד על 2,534 נפגעים בקרב רוכבי האופניים והקורקינטים חשמליים מדי שנה.

1,831 רוכבים נפגעו בשנת 2022 כשרכבו על אופניים חשמליים (62%) ו-1,118 נפגעו שרכבו על קורקינט חשמלי (38%).

*מקור נתונים: למ"ס

רוכבי אופניים וקורקינטים חשמליים שנפגעו בתאונות דרכים 2018-2022

מקור: למ"ס •

אחד מכל שמונה רוכבי אופניים וקורקינטים חשמליים שנפגעו- מתחת לגיל 16

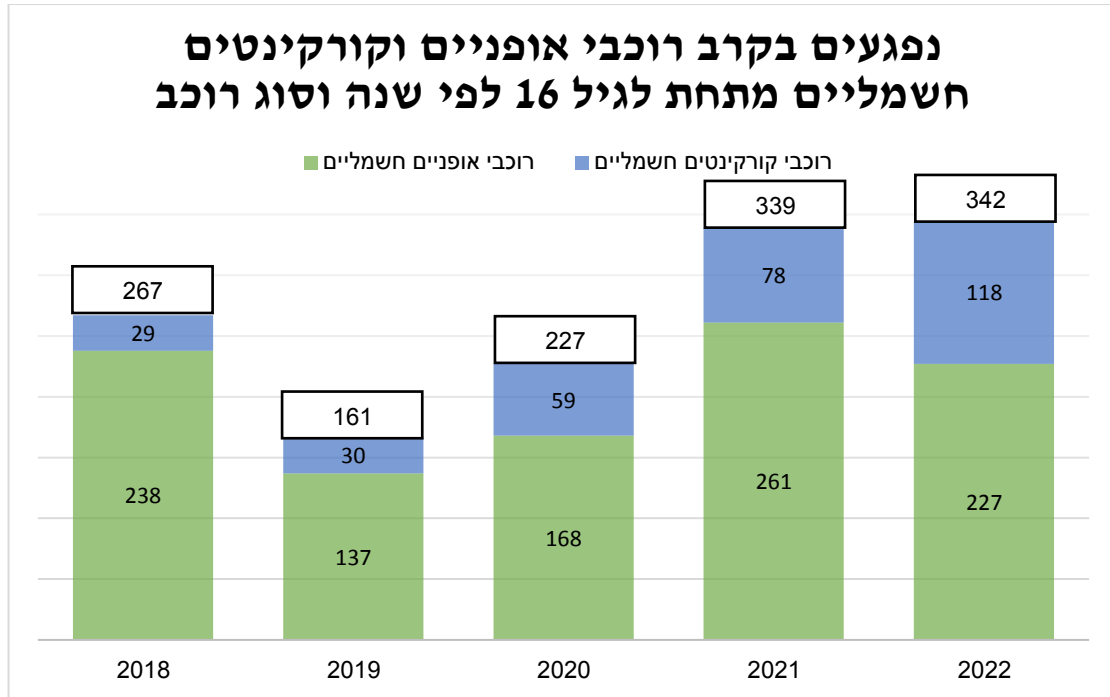
מתוך 2,949 רוכבי אופניים וקורקינטים חשמליים שנפגעו בתאונות דרכים בשנת 2022, 342 היו ילדים ונערים מתחת לגיל 16, הגיל המינימלי המותר לרכיבה – אחד מכל שמונה (12%).

רוכבי אופניים וקורקינטים חשמליים שנפגעו בתאונות לפי גיל, 2022

סה"כ	רוכבים שאושפזו בבי"ח אך לא דווחו למשטרה	רוכבים שנפגעו בתאונות שדווחו למשטרה	קבוצות גיל
2,949	761	2,188	סך הכל
342	184	158	15-0
330	92	238	18-16
455	100	355	24-19
1,692	385	1,307	+25
55	-	55	לא ידוע

• מקור: למ"ס

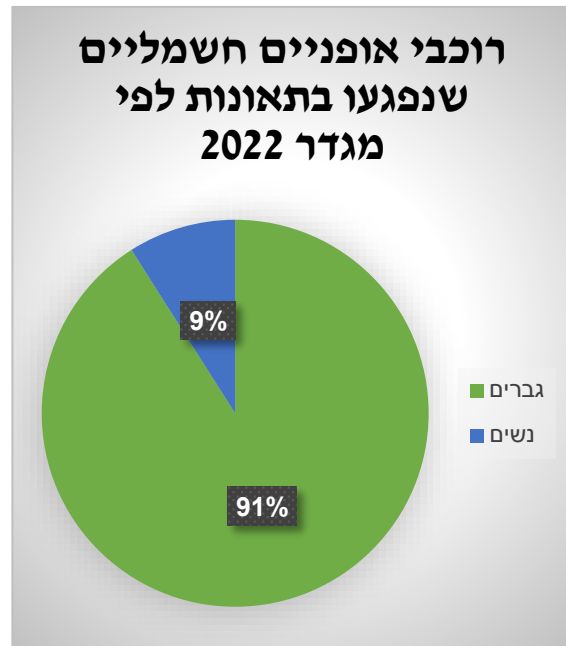
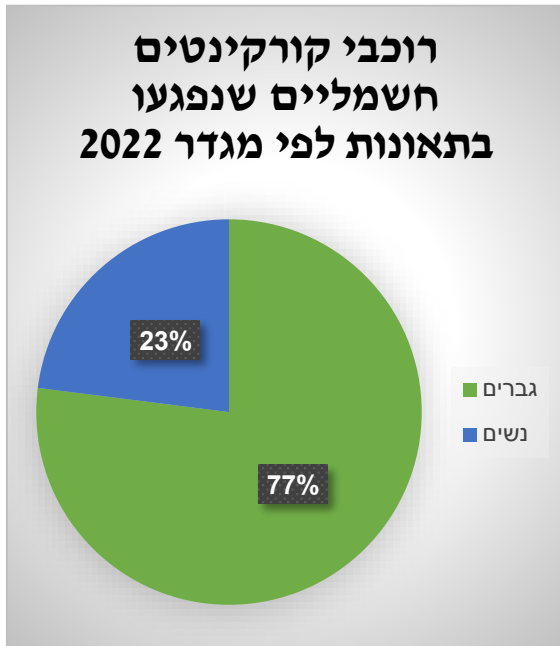
נתונים אלה מדגישים את הסכנה הגדולה הטמונה ברכיבה על כלים חשמליים עבור ילדים מתחת לגיל המותר. ילדים בגיל זה אינם מודעים ומכירים את חוקי התנועה ומשתלבים בתנועה כמשתמשי דרך המסכנים את עצמם ואת כלל משתמשי הדרך הנכרים בדרכם. זוהי נורת אזהרה הקוראת להגביר את האכיפה כנגד רכיבה בלתי חוקית על כלים חשמליים.

*מקור: למ"ס

רוב מוחלט של הרוכבים שנפגעו- גברים

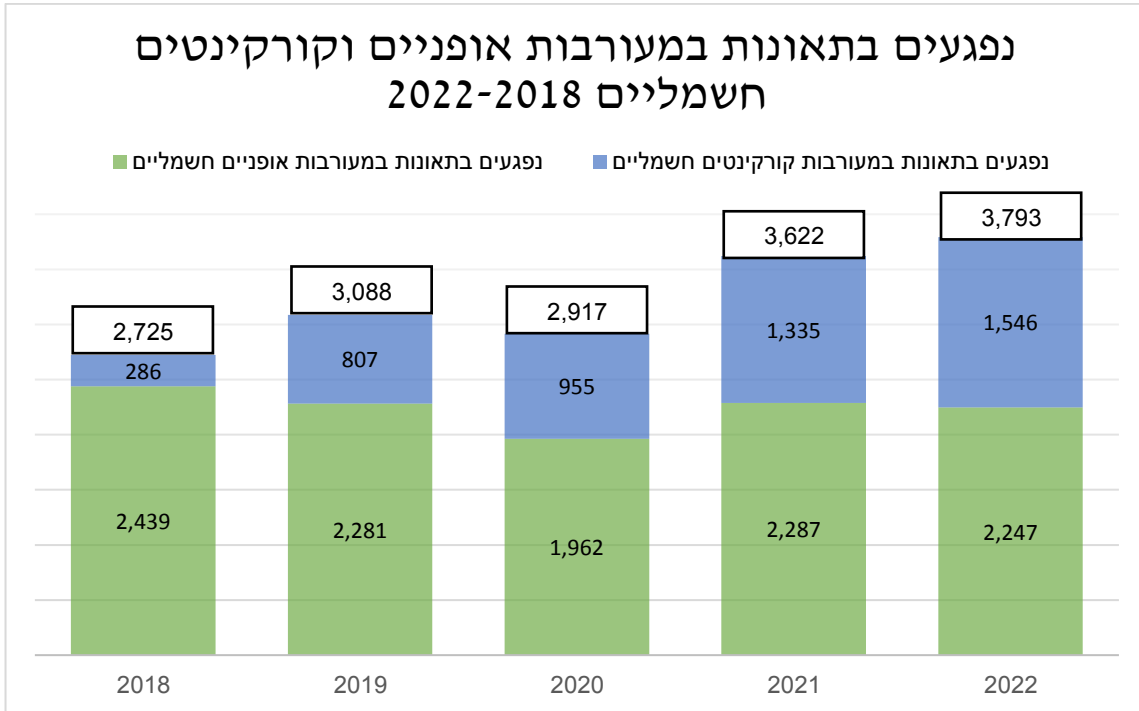
בבחינת הנפגעים בקרב רוכבי האופניים החשמליים עולה כי 91% מהרוכבים שנפגעו בתאונות שדווחו למשטרה הם גברים ורק 9% נשים- אישה אחת מכל עשרה נפגעים. לעומת זאת, בבחינת הנפגעים בקרב רוכבי הקורקינטים החשמליים עולה כי 77% מהרוכבים שנפגעו בתאונות שדווחו למשטרה הם גברים ו-23% נשים- אישה אחת מכל ארבעה נפגעים.

*מקור: למ"ס

בכל יום נפגעים עשרה אנשים בממוצע בתאונות במעורבות קורקינטים ואופניים חשמליים

3,608 בני אדם נפגעו בתאונות דרכים שבהן היו מעורבים אופניים וקורקינטים חשמליים בשנת 2022 – כעשרה נפגעים בכל יום בממוצע.

*מקור: למ"ס

59% מהנפגעים נפגעו בתאונות דרכים במעורבות אופניים חשמליים (2,139) ו-41% מהנפגעים נפגעו בתאונות דרכים במעורבות קורקינטים חשמליים (1,469) בשנת 2022

חלוקה יחסית לנפגעים בתאונות אופניים וקורקינטים חשמליים

קורקינטים חשמליים	אופניים חשמליים	שנה
10%	90%	2018
26%	74%	2019
33%	67%	2020
37%	63%	2021
41%	59%	2022

*מקור: למ"ס

ניתן לראות כי חלה ירידה בחלקם היחסי של הנפגעים מתאונות במעורבות אופניים חשמליים מכלל התאונות במעורבות כלים חשמליים, במקביל לעליה בנפגעים בתאונות במעורבות קורקינטים חשמליים.

נפגעים בתאונות דרכים במעורבות אופניים חשמליים

סך כל הנפגעים	פצועים קל	פצועים קשה	הרוגים	שנה
2,439	2,072	342	19	2018
2,281	1,936	325	18	2019
1,962	1,618	313	23	2020
2,287	1,892	381	13	2021
2,247	1,833	401	13	2022
11,216	9,351	1,762	86	סך הכול

*מקור: למ"ס

עלייה של 51% בנפגעים בתאונות דרכים במעורבות קורקינט חשמלי לעומת ממוצע חמש השנים האחרונות

1,469 בני אדם נפגעו בשנת 2022 בתאונות דרכים במעורבות קורקינטים חשמליים, מתוכם נהרגו חמישה (ארבעה רוכבים ומשתמש דרך נוסף). מספר הנפגעים בשנת 2022 גדול בעשרה אחוזים לעומת שנת 2021 וגדול ב-51% מממוצע חמש השנים האחרונות (2018-2022) העומד על 970 נפגעים בשנה.

4,929 בני אדם נפגעו בתאונות דרכים במעורבות קורקינטים חשמליים בחמש השנים האחרונות (2018-2022). מגמת העלייה בנפגעים בתאונות עם קורקינטים חשמליים נמשכת זו השנה השמינית ברציפות.

נפגעים בתאונות דרכים במעורבות קורקינטים חשמליים

שנה	הרוגים	פצועים קשה	פצועים קל	סך הכל נפגעים
2018	1	37	248	286
2019	2	131	673	807
2020	2	144	805	955
2021	5	214	1,115	1,335
2022	5	284	1,257	1,546
סך הכל	15	799	4,029	4,929

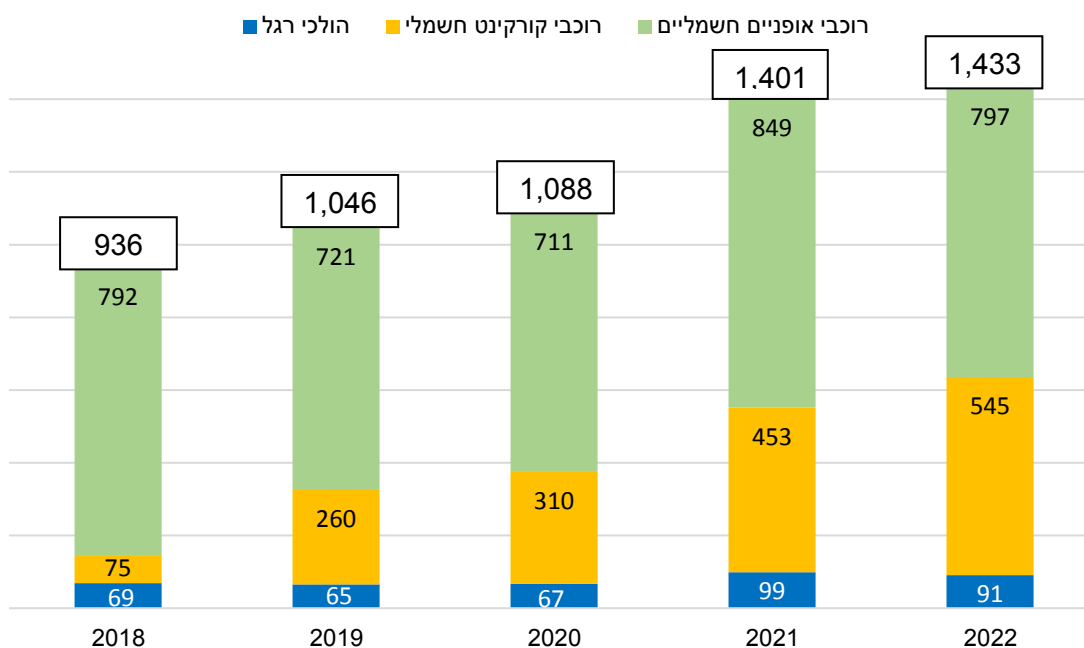
*מקור למ"ס

ארבעה מאושפזים מדי יום לאחר היפגעות בתאונות אופניים וקורקינטים חשמליים

בשנת 2022 אושפזו 1,433 נפגעי תאונות דרכים במעורבות קורקינטים ואופניים חשמליים, 32 מאושפזים יותר מאשר בשנת 2021. על פי נתוני מכון גרטנר- השנה עם מספר המאושפזים הרב ביותר בהשוואה לקודמותיה.

מדובר בעליה של 21% בהשוואה לממוצע המאושפזים השנתי של חמש השנים האחרונות (2022-2018) העומד על 1,181 בני אדם שאושפזו מדי שנה לאחר שהיו מעורבים בתאונות דרכים במעורבות אופניים וקורקינטים חשמליים.

נפגעי הטראומה שאושפזו כתוצאה מתאונה במעורבות אופניים/קורקינטים חשמליים לפי סוג נפגע 2022-2018

• מקור: מכון גרטנר

מתוך הנפגעים שאושפזו כתוצאה מהיפגעות בתאונות דרכים במעורבות קורקינט או אופניים חשמליים בשנת 2022, 545 היו רוכבי קורקינטים חשמליים- עשרה נפגעים בכל שבוע. מדובר על עלייה של 20% לעומת שנת 2021 בה אושפזו 453 רוכבי קורקינטים חשמליים.

במקביל לכך, נמשכת מגמת הגידול בחלקם היחסי של רוכבי הקורקינטים החשמליים מתוך סך המאושפזים. בשנת 2022 עמד חלקם של רוכבי הקורקינטים

החשמליים בקרב המאושפזים על 38%, 19% יותר מאשר בשנת 2021 בה עמד חלקם של רוכבי הקורקינטים החשמליים על 32% מכלל הנפגעים שאושפזו לאחר היפגעות בתאונת דרכים במעורבות אופניים או קורקינטים חשמליים.

797 **רוכבי אופניים חשמליים** אושפזו בבתי החולים בשנת 2022 לאחר שנפגעו בתאונת דרכים, המהווים 56% מכלל הנפגעים שאושפזו לאחר תאונת דרכים מסוג זה. בכל שבוע אושפזו חמישה עשר רוכבי אופניים חשמליים בממוצע, לאחר שנפגעו בתאונות דרכים.

91 **הולכי רגל** אושפזו בבתי החולים לאחר שנפגעו בתאונות דרכים במעורבות אופניים או קורקינטים חשמליים בשנת 2022- הולך רגל אושפזו בכל ארבעה ימים.

שינוי מספר נפגעי הטראומה שאושפזו כתוצאה מתאונה במעורבות

אופניים/קורקינטים חשמליים לפי סוג נפגע

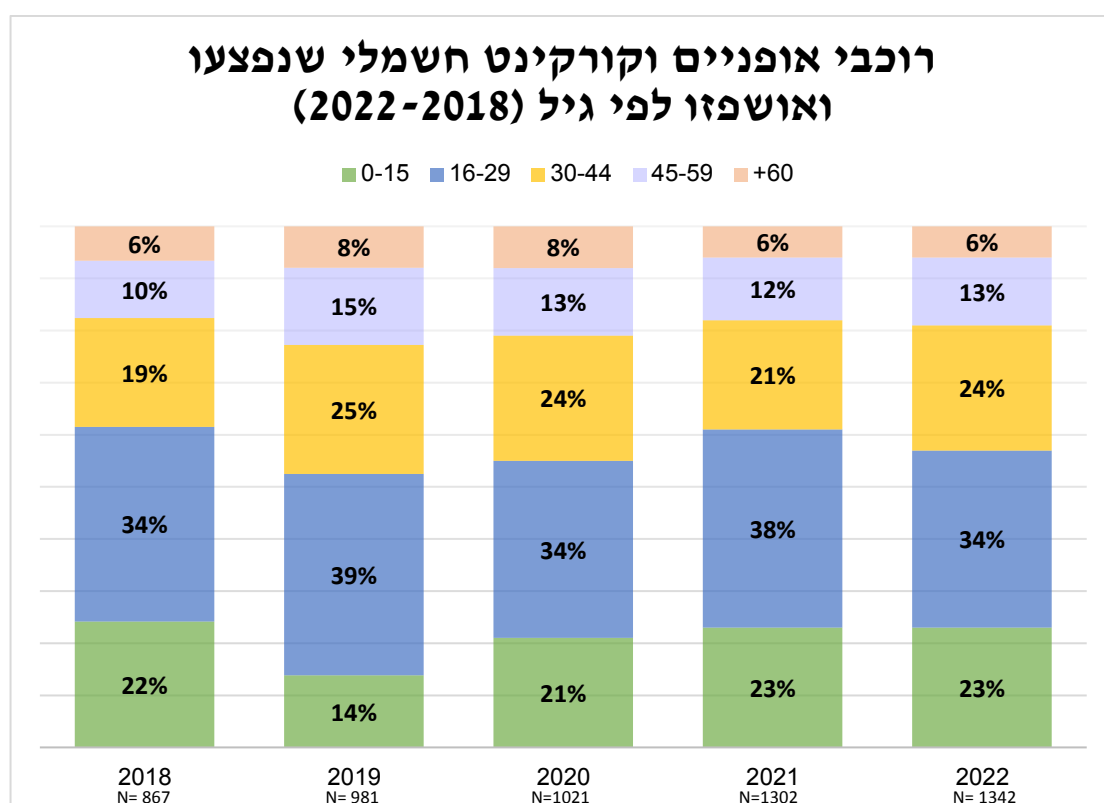
אחוז שינוי	2022	2021	
+20%	545	453	רוכבי קורקינט חשמלי
-6%	797	849	רוכבי אופניים חשמליים
-8%	91	99	הולכי רגל
+2%	1,433	1,401	סך הכל

• מקור: מכון גרטנר

אחד מכל ארבעה רוכבים שאושפזו- מתחת לגיל 16

302 רוכבי אופניים וקורקינטים חשמליים שאושפזו בשנת 2022 היו מתחת לגיל 16, (הגיל המותר לרכיבה)- אחד מכל ארבעה רוכבים שאושפזו (23%). נתון זה ממשיך את מגמת העלייה במספר הילדים מתחת לגיל 16 שנפצעו ואושפזו כתוצאה מתאונות דרכים בעת שרכבו על קורקינט או אופניים חשמליים.

מתוך 302 הילדים מתחת לגיל 16 שנפצעו ואושפזו בשנת 2022 כתוצאה מתאונות דרכים, 67% (202) נפצעו כשרכבו על אופניים חשמליים ו-33% (100) נפצעו כשרכבו על קורקינט חשמלי.

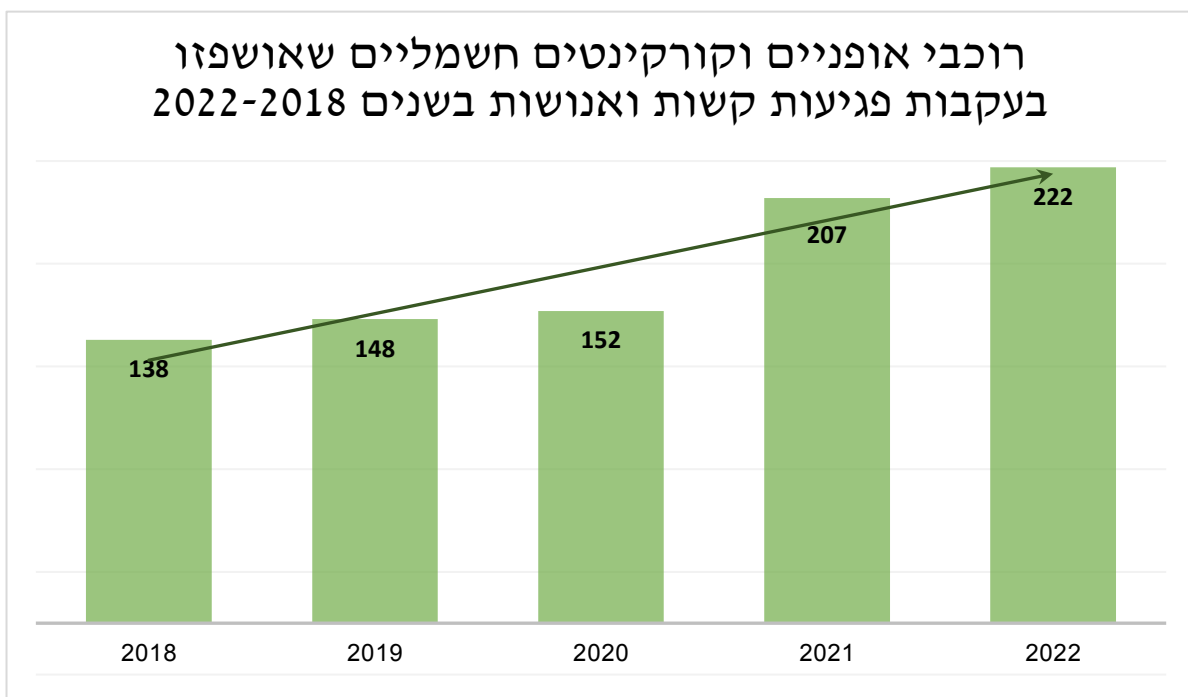
*מקור: מכון גרטנר

בחמש השנים האחרונות (2022-2018) אושפזו 1,143 ילדים (0-15) בשל תאונות אופניים וקורקינטים חשמליים, זאת למרות התקנות שאוסרות רכיבה על גבי אופניים חשמליים וקורקינטים ממונעים מתחת לגיל 16.

17 רוכבים מאושפזים מדי חודש לאחר שנפגעו באורח קשה או אנוש

222 רוכבי אופניים וקורקינטים חשמליים נפגעו באורח קשה ואנוש בשנת 2022 ואושפזו- 17 רוכבים אושפזו מדי חודש בממוצע. מדובר על עלייה של 7% לעומת שנת 2021 בה נפגעו ואושפזו בבתי החולים 207 רוכבים עם פגיעות קשות או אנושות, ועלייה של 13% בהשוואה לממוצע חמש השנים האחרונות (2022-2018) העומד על 173 רוכבים שנפצעו באורח קשה או אנוש.

בין השנים 2022-2018 אושפזו 867 רוכבים שנפצעו קשה ואנוש- פצוע בכל יומיים בממוצע.

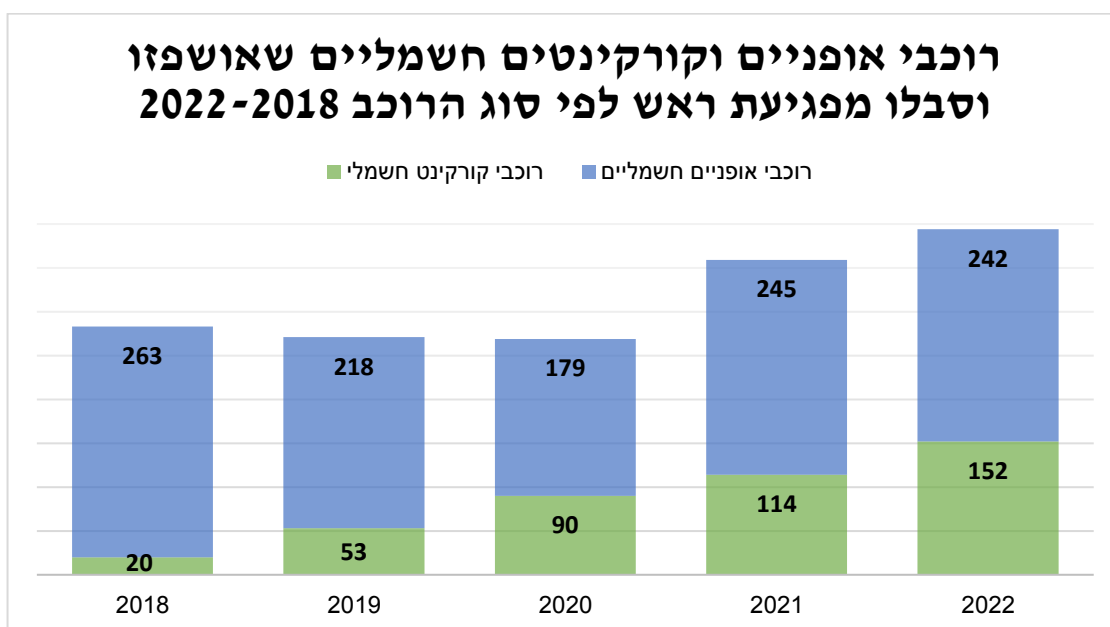
• מקור: מכון גרטנר

בכל יום נפגע רוכב קורקינטים או אופניים חשמליים פגיעת ראש

394 רוכבי אופניים וקורקינטים חשמליים סבלו מפגיעת ראש לאחר תאונת דרכים בשנת 2022- נפגע ראש בכל יום בממוצע.

152 רוכבי קורקינטים חשמליים אושפזו בבתי החולים לאחר פגיעת ראש בשנת 2022, עלייה של 33% לעומת שנת 2021 בה אושפזו 114 רוכבי קורקינטים חשמליים לאחר פגיעה מסוג זה.

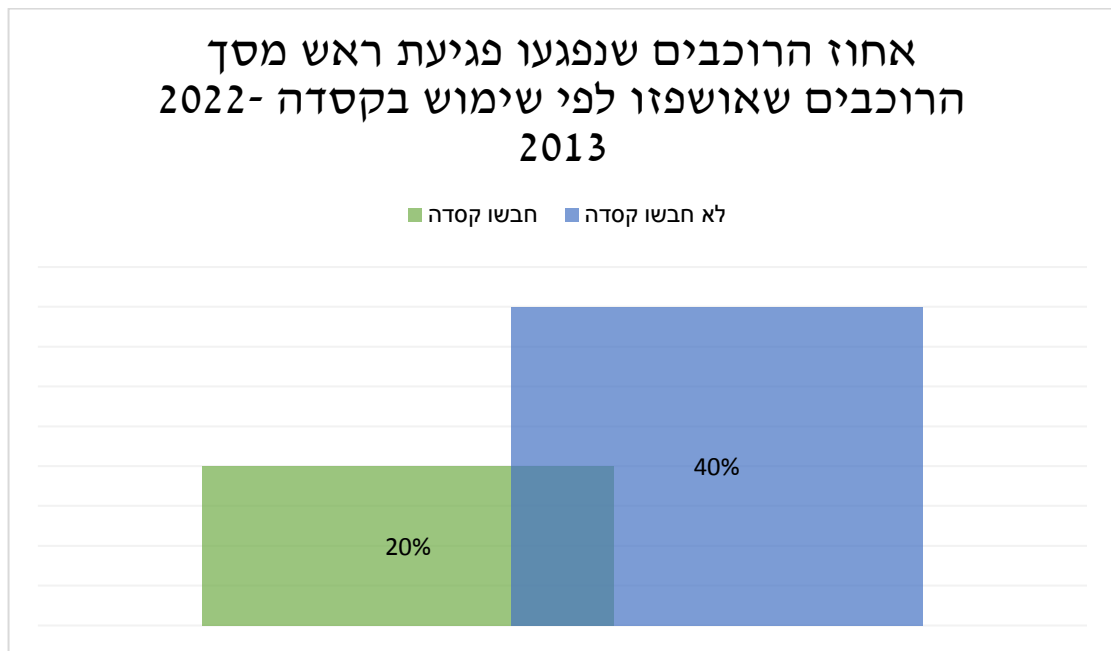
בנוסף, בקרב רוכבי האופניים החשמליים לא חל שינוי ניכר, כשבשנת 2022 אושפזו 242 רוכבי אופניים חשמליים שסבלו מפגיעת ראש לאחר תאונת דרכים לעומת 245 רוכבי שסבלו מפגיעת ראש בשנת 2020 – ירידה של אחוז אחד בלבד.

• מקור: גרטנר

פי שניים יותר סבלו מפגיעות ראש לאחר שלא חבשו קסדה

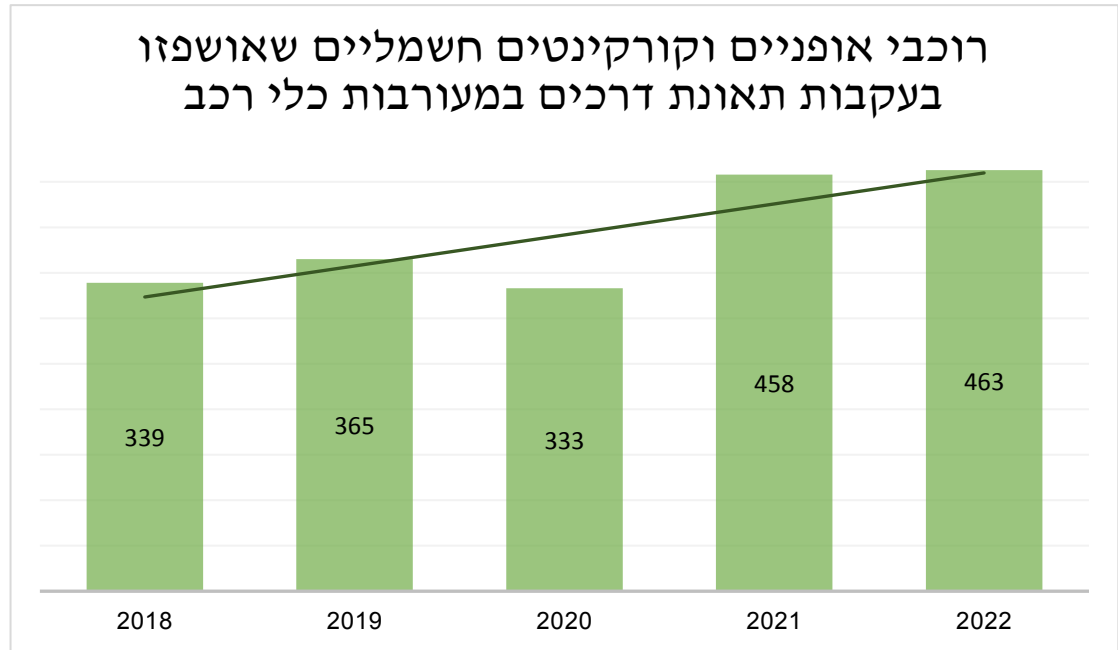
מהנתונים עולה כי אחוז פגיעות הראש נמוך יותר בקרב רוכבים שחבשו קסדה בעת תאונת הדרכים, מאשר בקרב רוכבים שלא חבשו קסדה בזמן תאונת הדרכים. מפילוח פגיעות הראש בקרב רוכבי אופניים וקורקינטים חשמליים בעשר השנים האחרונות (2013-2022) עולה 41% מהרוכבים **שלא חבשו קסדה** נפגעו פגיעת ראש, לעומת 19% מהרוכבים **שכן חבשו קסדה** – פי שניים ויותר נפגעי ראש בקרב הרוכבים שלא חבשו קסדה.

• מקור: מכון גרטנר

עליה ברוכבים שאושפזו בעקבות פגיעת כלי רכב

463 רוכבי קורקינטים ואופניים חשמליים אושפזו בשנת 2022 בעקבות היפגעות בתאונות דרכים עם כלי רכב ממונע, שבעה נפגעים יותר מאשר בשנת 2021 בה אושפזו 458 רוכבים מסיבה זו. מדובר על עלייה של 18% לעומת ממוצע חמש השנים האחרונות העומד על 392 רוכבים מאושפזים בשנה.

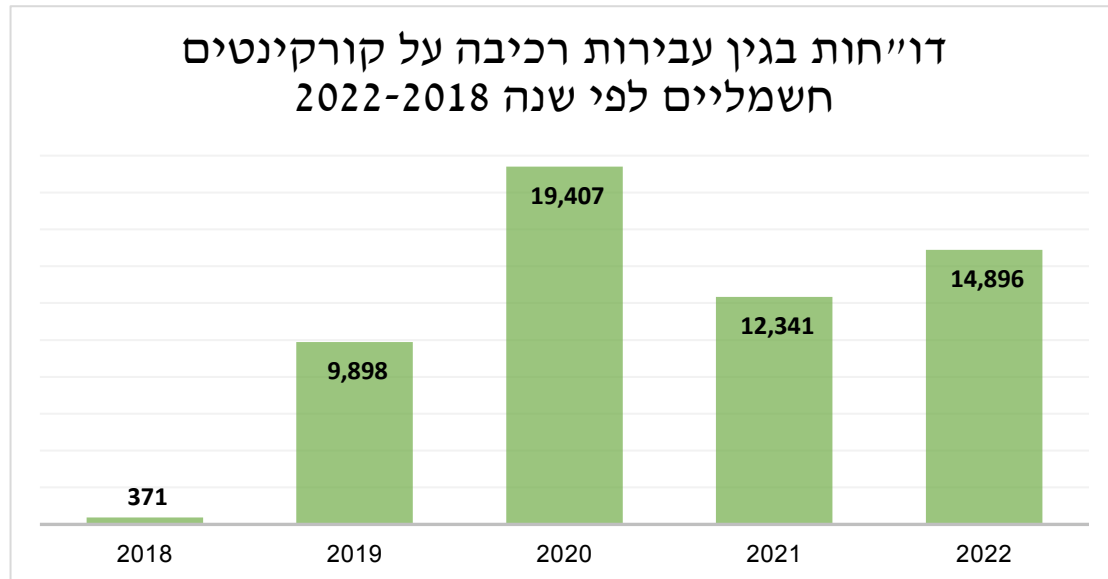
*מקור: מכון גרטנר

147 רוכבים שאושפזו לאחר היפגעות בתאונה במעורבות רכב מנועי בשנת 2022, אושפזו עם פגיעת ראש- אחד מכל שלושה (32%).

בעשור האחרון (2013-2022) אושפזו 962 רוכבי אופניים וקורקינטים חשמליים בעקבות פגיעת ראש לאחר תאונות דרכים במעורבות כלי רכב- 36% מכלל הרוכבים שאושפזו לאחר שנפגעו בתאונה במעורבות רכב. מתוך רוכבי האופניים החשמליים שנפגעו בתאונה במעורבות רכב- 37% (806) סבלו מפגיעת ראש. מתוך רוכבי הקורקינטים החשמליים שנפגעו בתאונה במעורבות רכב ממונע - 34% (156) סבלו מפגיעת ראש.

עלייה של 21% בדו"חות שחולקו לרוכבי קורקינטים חשמליים

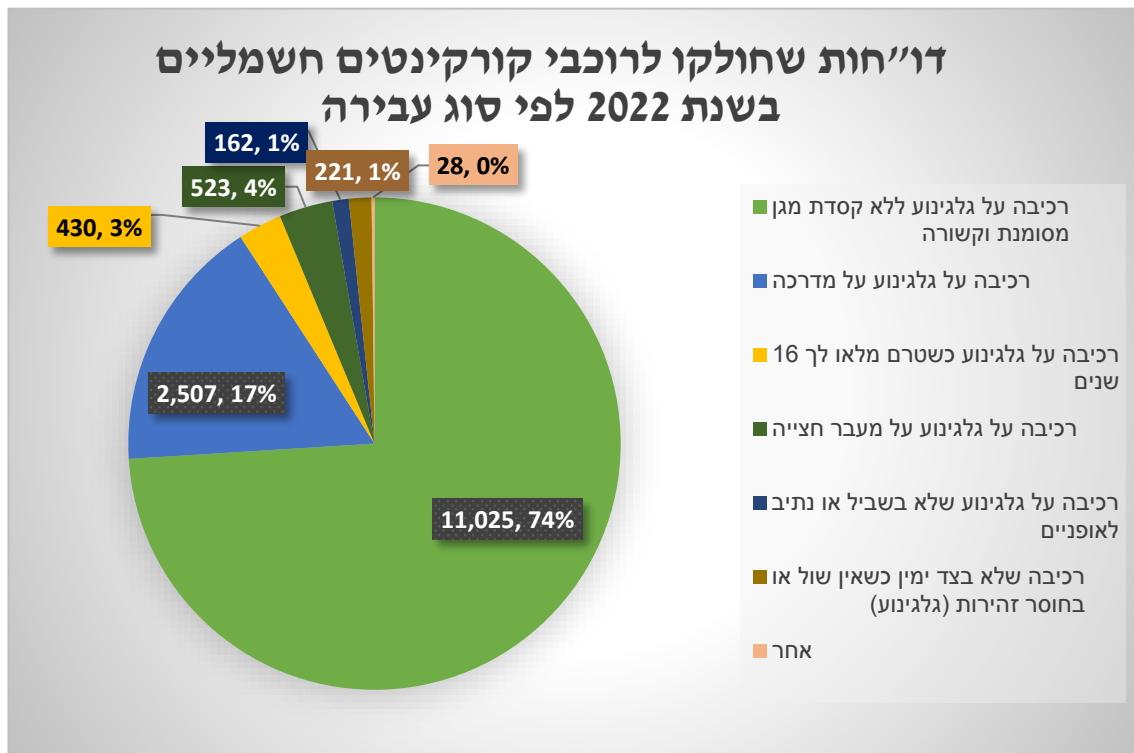
בשנת 2022 חולקו 14,896 דו"חות על ידי משטרת ישראל לרוכבי קורקינטים חשמליים, עלייה של 21% לעומת שנת 2021 בה חולקו 12,341 דו"חות. כך עולה מנתוני אור ירוק המבוססים על נתוני משטרת ישראל. למרות העלייה ברישום דו"חות, עדיין מדובר בכמות נמוכה לעומת שנת 2020, בה חולקו מעל ל-19,000 דו"חות- זאת למרות העלייה במספר הרוכבים שנפגעו.

• מקור: משטרת ישראל

74% מהדו"חות לרוכבי קורקינטים חשמליים - בגין רכיבה ללא קסדה

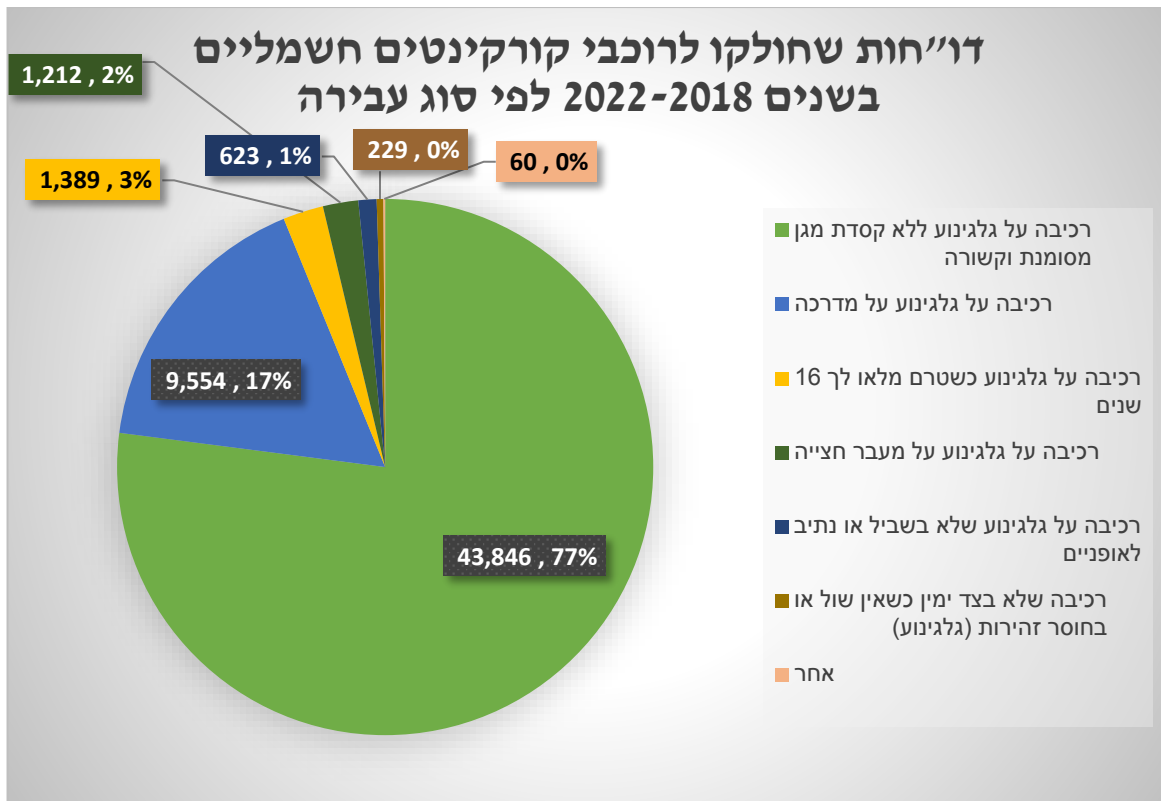
74% מהדו"חות שחולקו לרוכבי קורקינטים חשמליים על ידי משטרת ישראל בשנת 2022 חולקו בגין רכיבה על קורקינט חשמלי ללא קסדת מגן מסומנת וקשורה - 11,025 דו"חות מתוך 14,896 דו"חות שנרשמו. 17% מהדו"חות (2,507) שחולקו בשנת 2022 חולקו בגין רכיבה על קורקינט חשמלי על המדרכה. 3.5% מהדו"חות (523) חולקו בגין רכיבה על קורקינט חשמלי על מעבר חצייה. 3% מהדו"חות בלבד חולקו בגין רכיבה על קורקינט חשמלי מתחת לגיל 16, הגיל המינימלי לרכיבה על כלים חשמליים לפי תקנות התעבורה.

• מקור: משטרת ישראל

בחמש השנים האחרונות (2018-2022) חולקו 56,913 דו"חות לרוכבי קורקינטים חשמליים, 77% (43,846) מתוכם חולקו בגין רכיבה על קורקינט חשמלי ללא קסדת מגן מסומנת וקשורה. 17% (9,554) מהדו"חות חולקו בגין רכיבה על קורקינט חשמלי על המדרכה. 3% מהדו"חות (1,389) חולקו בגין רכיבה על קורקינט חשמלי מתחת לגיל 16, הגיל המינימלי לרכיבה על כלים חשמליים לפי תקנות התעבורה.

עוד עולה מהנתונים כי 97% מהדו"חות שחולקו בשנים 2018-2022 בגין רכיבה שלא בצד ימין כשאין שול או בחוסר זהירות, חולקו בשנת 2022 (221 מתוך 229 דו"חות).

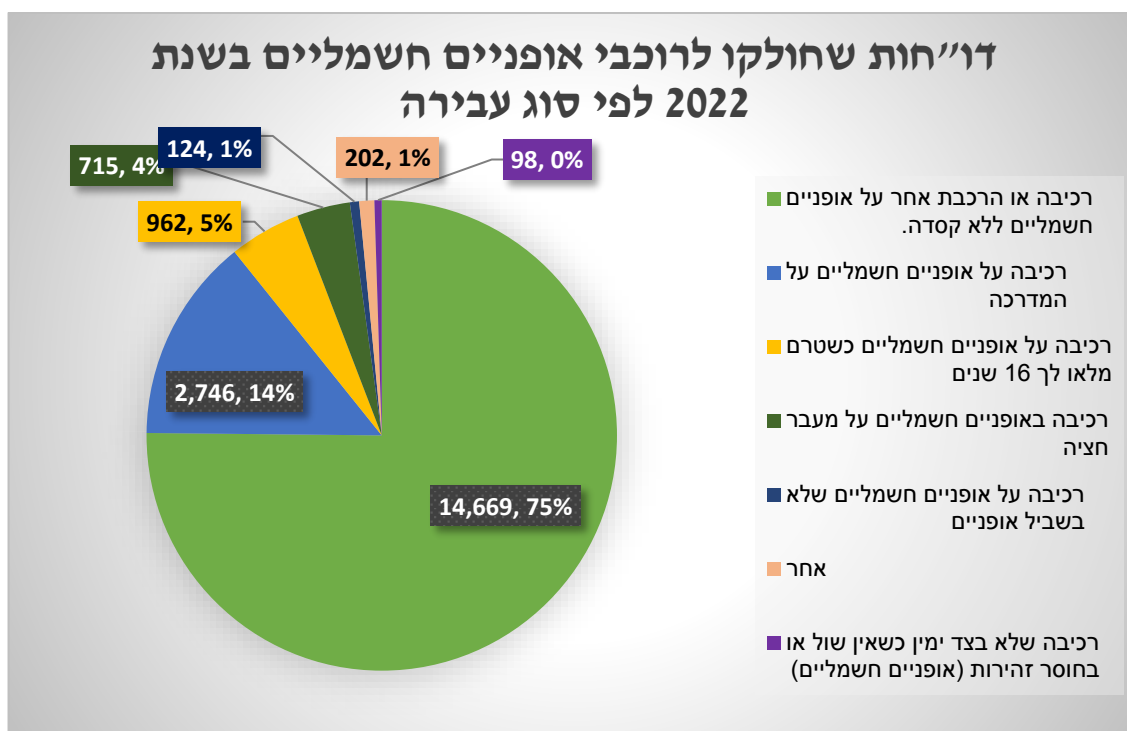

• מקור: משטרת ישראל

שלושה מארבעה דו"חות לרוכבי אופניים חשמליים - בגין רכיבה ללא

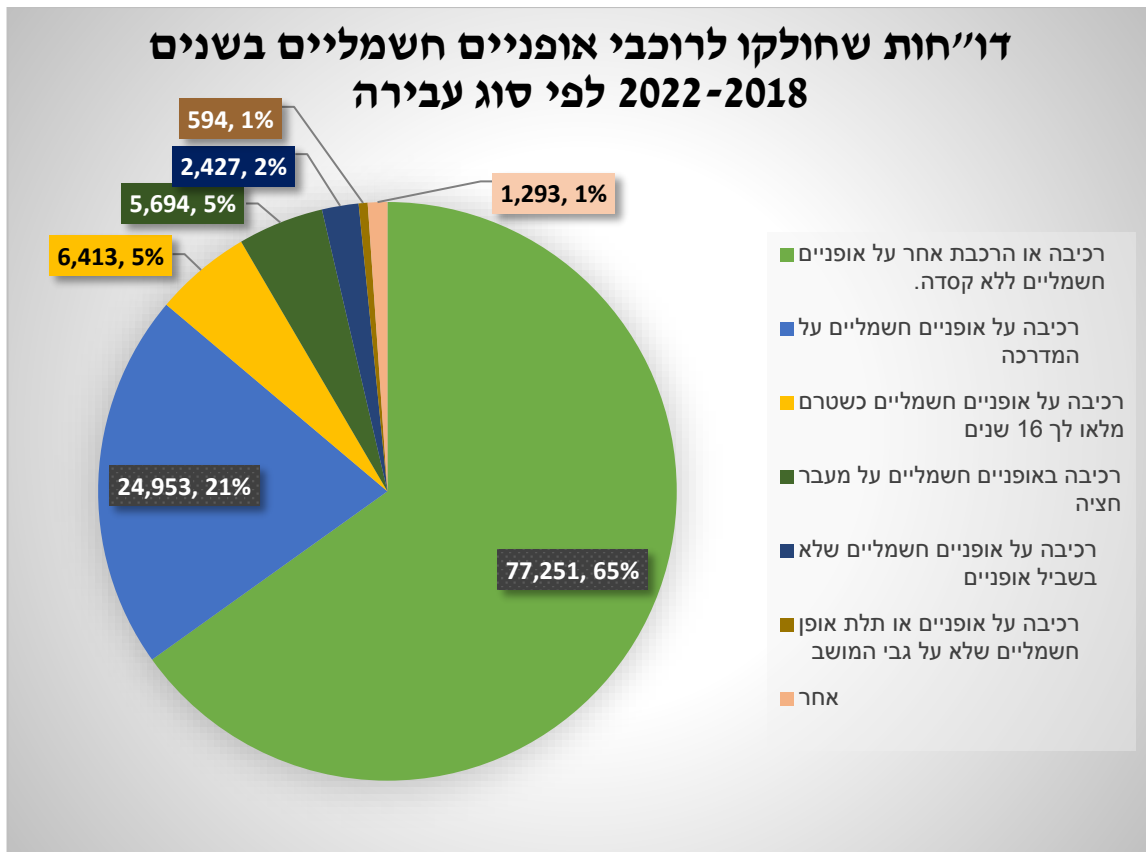
קסדה

75% מהדו"חות שחולקו לרוכבי אופניים חשמליים על ידי משטרת ישראל בשנת 2022 חולקו בגין רכיבה על אופניים חשמליים ללא קסדת מגן מסומנת וקשורה-שלושה מכל ארבעה דו"חות שחולקו לרוכבים מסוג זה. 14% מהדו"חות (2,746) שחולקו בשנת 2022 חולקו בגין רכיבה על אופניים חשמליים על המדרכה. 5% מהדו"חות (962) חולקו בגין רכיבה על אופניים חשמליים מתחת לגיל המותר בחוק (16). 4% מהדו"חות חולקו בגין רכיבה על אופניים חשמליים על מעבר חצייה.

• מקור: משטרת ישראל

בחמש השנים האחרונות (2018-2022) חולקו 118,625 דו"חות לרוכבי אופניים חשמליים, 65% (77,251) מתוכם חולקו בגין רכיבה על אופניים חשמליים ללא קסדת מגן מסומנת וקשורה. 21% (24,953) מהדו"חות חולקו בגין רכיבה על אופניים חשמליים על המדרכה. 6% מהדו"חות (6,413) חולקו בגין רכיבה על אופניים חשמליים מתחת לגיל המותר בחוק (16). 5% מהדו"חות חולקו בגין רכיבה על אופניים חשמליים על מעבר חצייה.

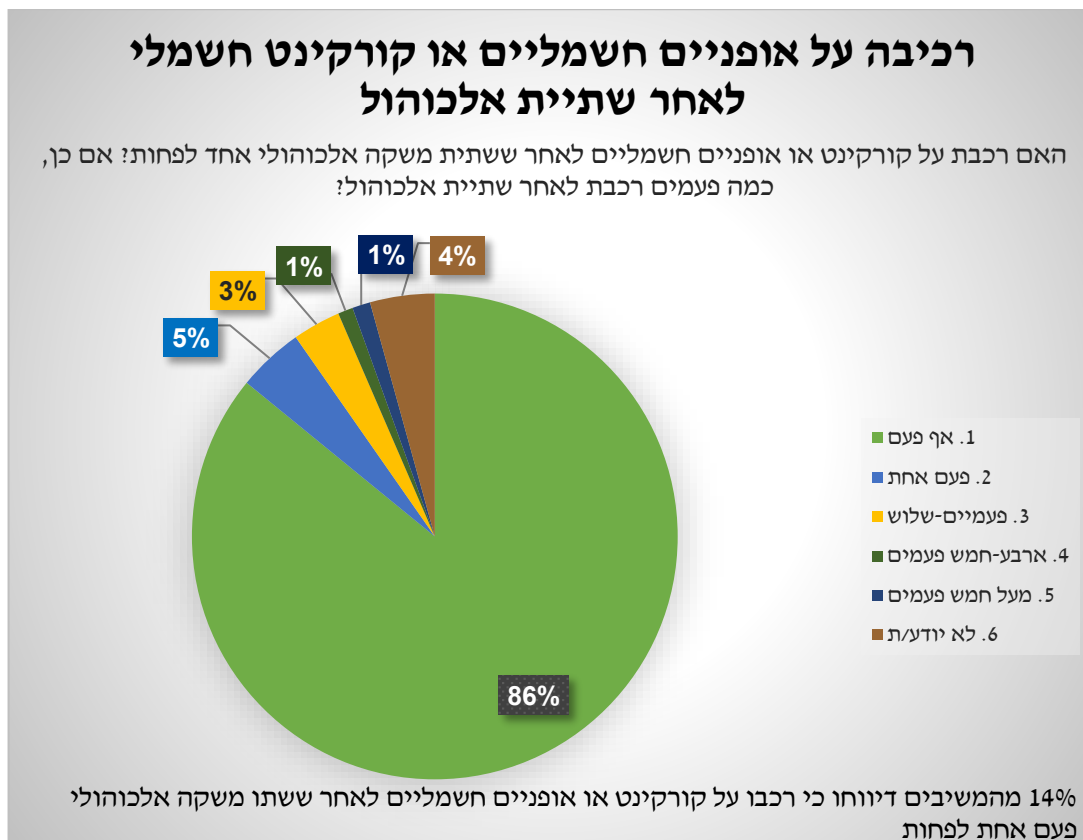

• מקור: משטרת ישראל

אחד מכל שבעה מודה- רכבתי על קורקינט או אופניים חשמליים בהשפעת אלכוהול

לפי סקר עמותת אור ירוק 14% מהציבור העיד כי רכב על קורקינט או אופניים חשמליים לאחר שתיית משקה אלכוהולי אחד לפחות- **אחד מכל שבעה**.

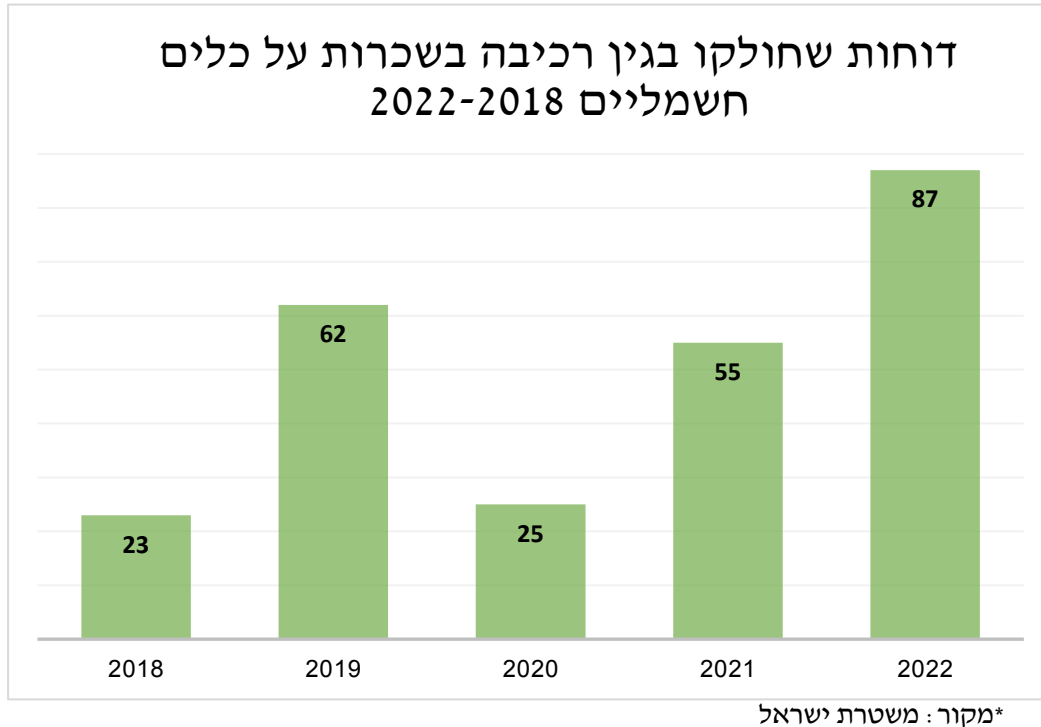
לעומת זאת, בשנת 2022 חולקו 87 דוחות בלבד על ידי משטרת ישראל בגין רכיבה בשכרות על קורקינט או אופניים חשמליים, כך על פי נתוני משטרת ישראל.

* סקר עמותת אור ירוק

87 דו"חות בלבד חולקו בגין רכיבה בשכרות בשנת 2022

תופעת הרכיבה בשכרות היא תופעה חדשה שהולכת וצוברת תאוצה. בעקבות האכיפה הדלה בנושא רכיבה בשכרות על כלים חשמליים, ישנם אנשים הרואים ברכיבה על כלים חשמליים אופציה להתניידות לאחר שתיית אלכוהול או צריכת סמים. רוכבים רבים מצליחים לעקוף את אכיפת המשטרה, למרות הסיכונים הרבים שיש ברכיבה בשכרות, התקפים הן לרוכב עצמו והן לכלל משתמשי הדרך.

ממצאי סקר עמותת אור ירוק

אחד מכל שלושה: אנחנו או מישהו שקרוב אלינו נפגע או כמעט נפגע מכלי חשמלי שליש מהמשיבים (33%) ציינו כי הם או קרוב להם היה מעורב/כמעט מעורב בתאונת דרכים עם רוכב קורקינט או אופניים חשמליים בשנה האחרונה.

57% מהמשיבים: חוששים במידה רבה /רבה מאוד

יותר ממחצית מהמשיבים למדגם (57%) חוששים במידה רבה/רבה מאוד להיות מעורבים בתאונת דרכים עם אופניים או קורקינטים חשמליים.

הרוב בעד התקנת לוחיות זיהוי

יותר ממחצית מהמשיבים (56%), תומכים בהתקנת לוחיות זיהוי וסבורים שתסייע במידה רבה/רבה מאוד לצמצום תאונות הדרכים. 28% מעריכים היא התקנת לוחיות זיהוי תסייע אך במידה מועטה ובינונית ורק 9% סבורים כי התקנת לוחיות זיהוי לא תסייע כלל.

הרוב לא חוששים קסדה

כמחצית מהמשיבים בכלל המדגם (53%) מציינים כי רוב רוכבי האופניים או הקורקינטים החשמליים שראו בשנה האחרונה לא חבשו קסדה. רק 12% טענו כי רוב הרוכבים שראו חבשו קסדה.

סלילת שבילי רכיבה – הדרך היעילה לצמצום תאונות

36% מהנשאלים טענו כי שיפור תשתיות וסלילת שבילי רכיבה יעודים היא הדרך היעילה לצמצום תאונות הדרכים במעורבות רוכבי אופניים וקורקינטים חשמליים. 29% מאמינים בהחמרת הענישה ו-27% מאמינים כי הגברת האכיפה היא הפתרון היעיל. רק 4% מאמינים כי הגברת ההסברה היא הדרך היעילה לצמצום תאונות הדרכים במעורבות אופניים וקורקינטים חשמליים.

מחסור במעל ל-3,500 קילומטר של שבילי רכיבה

קיימים בישראל 1,100 קילומטרים של שבילי אופניים, 15% מהם נמצאים בעיר תל אביב-יפו, כך על פי פרסום משרד התחבורה והבטיחות בדרכים באוגוסט 2022. עם זאת, חסרים 3,595 קילומטרים של שבילי רכיבה בטוחים וייעודיים עבור רוכבי האופניים והקורקינטים החשמליים.¹

לפי משרד התחבורה והבטיחות בדרכים, הקמת תשתיות רכיבה ברחובות קיימים דורשת עבודות בעלות של 4-6 מיליון שקלים לקילומטר, כאשר התועלת מאותן תשתיות באה לידי ביטוי בחסכון בנסיעות כלי רכב, בצמצום תאונות דרכים וצמצום זיהום אוויר, כמו כן יכולה להביא להחזר ההשקעה עד פי 13.²

¹ תכנית ארצית לתשתיות תחבורה קלה, 18.08.2022, משרד התחבורה והבטיחות בדרכים, מינהל תכנון ופיתוח תשתיות.

² תכנית ארצית לתשתיות תחבורה קלה, 18.08.2022, משרד התחבורה והבטיחות בדרכים, מינהל תכנון ופיתוח תשתיות.

המלצות

חקיקה

- הסדרת האחריות לביצוע פעולות פיקוח ואכיפה בחנויות ללא רישיון סחר המוכרות אופניים וקורקינטים חשמליים שאינם חוקיים על ידי משרד הכלכלה ומשרד התחבורה.
- חיוב חברות הקורקינטים השיתופיים בהקצאת משאבים להגברת המודעות לרכיבה בטוחה בקרב קהל הרוכבים.
- וידוא אכיפת הרשויות המקומיות כנגד רוכבי אופניים וקורקינטים חשמליים פורעי חוק, בהתאם לצו ליעול הפיקוח והאכיפה העירוניים ברשויות המקומיות.

תשתיות

סלילת שבילי רכיבה רציפים ובטוחים, המפרידים באופן פיזי וברור בין רוכבי האופניים והקורקינטים החשמליים לבין הולכי הרגל ונהגי כלי הרכב הממונעים, יתרמו לצמצום תאונות הדרכים במעורבות אופניים וקורקינטים חשמליים ומשתמשי דרך נוספים.

אכיפה

- הגברת נוכחות משטרת התנועה במטרה ליצור הרתעה, במטרה למנוע עבירות תנועה וליצור הרתעה בקרב רוכבי האופניים והקורקינטים החשמליים.
- הגברת האכיפה כנגד רוכבי כלים דו-גלגליים חשמליים שביצעו שינויים בכלים.
- אכיפה ממוקדת כנגד רוכבי אופניים וקורקינטים חשמליים שרוכבים תחת השפעת סמים ואלכוהול, במטרה ליצור הרתעה ולצמצם את מספר הרוכבים בהשפעת אלכוהול.
- עריכת פעולות פיקוח ואכיפה כנגד חנויות המוכרות או מבצעות שינויים באופניים ובקורקינטים חשמליים כך שאינם עומדים בדרישות החוק.

טכנולוגיה

הטמעת אמצעים טכנולוגיים שיעודדו ואף יחייבו חבישת קסדה בכל רכיבה כתנאי הכרחי ברכיבה על קורקינט שיתופי, במטרה לצמצם את מספר הנפגעים בתאונות דרכים במעורבות כלים חשמליים.

הסברה

הגברת המודעות לחוקי התנועה ברכיבה על אופניים וקורקינטים חשמליים ועל הסכנות האורבות לרוכבים, במטרה לעודד לרכיבה בטוחה ואחראית יותר מצד הרוכבים ובכך לצמצום ההיפגעות בקרבם. יש להגביר את ההסברה בנושאים בולטים כמו הסכנות שברכיבה על המדרכה, חשיבות חבישת הקסדה, איסור רכיבה בשכרות ועוד.

סיכום

מהדו"ח עולה תמונה מדאיגה אודות המגמה ההולכת וגוברת של היפגעות בתאונות דרכים במעורבות הכלים החשמליים בשנים האחרונות. מרבית הנפגעים הם רוכבי האופניים והקורקינטים עצמם ומספר הנפגעים ממשיך לעלות משנה לשנה כשבשנת 2023 נהרגו 28 רוכבי אופניים וקורקינטים חשמליים (נתונים ארעיים)- עלייה של 75% לעומת שנת 2022- 12 הרוגים יותר.

על פי נתוני 2022, מספרם של הנפגעים באורח קשה עלה בהשוואה לשנים קודמות, כמו גם היקף פגועי הראש, בעיקר בקרב אלה שלא חבשו קסדה.

נתון מדאיג נוסף העולה מהדו"ח הוא היפגעותם של ילדים ובני נוער מתחת לגיל 16, גיל האסור לרכיבה, בתאונות דרכים במעורבות אופניים וקורקינטים חשמליים ובחלקם הגבוה בקרב הרוכבים שנפגעו.

לפי דעת הציבור, כפי שעולה מסקר אור ירוק שהוצג בדו"ח, קיימים: חשש גדול מהיפגעות בתאונות במעורבות הכלים החשמליים, חוסר אמון באכיפת המשטרה והפיקוח העירוני ודרישה להשקעה משמעותית בתשתיות, אכיפה וענישה.

מגמת הגידול במספר הכלים החשמליים צפויה להמשיך ולהתעצם, כך גם עשויה להמשיך לגדול מגמת ההיפגעות של הרוכבים ושל הולכי הרגל. על קובעי המדיניות לאמץ את המלצות הדו"ח ולקדם תכנית כוללת ומקיפה אשר תאפשר לרוכבים תנאי רכיבה בטוחים ותפריד אותם, הלכה למעשה, מהולכי הרגל מחד ומכלי הרכב מאידך.

שילוב זרועות של כלל הגורמים בהובלת משרד התחבורה והבטיחות בדרכים, הוא צעד הכרחי כדי לעצור את מגמת הגידול בנפגעים בתאונות דרכים במעורבות אופניים וקורקינטים חשמליים. חיזוק ערכי הבטיחות יוביל את מרכזי הערים להיות מקום בטוח, כזה שיאפשר הליכה ורכיבה בטוחים.